

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejeman 1 gl. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovecu.

Leto X.

V Celovecu 10. novembra 1891.

Štev. 21.

Naše razmere.

Za osla, kterege ob vsaki priliki jezdarijo, izbrali so si naši nasprotniki, nemški koroški „liberalci“, takozvani „deželni mir“! Ta pesem o koroškem „deželnem miru“ je sicer že nekoliko zastarela, a našim liberalcem še vedno dobro služi, in zato jo tudi prepevajo ob vsaki umestni in neumestni priliki. Toda glasovi te pesmi se nič kaj posebno ne ujemajo in zato vedno stara godba tudi nekdanjim prijateljem že preseda, češ: Kar je odveč, je odveč! Glavna misel tej pesmi pa je ob kratkem: Gospodar v deželi koroški je „liberalni“ Nemeec; njegovo je vse, kar tu leze in stoji. Slovenec bodi k večjemu še zato, da se pohlevno klanja Nemcu, marljivo plačuje davke in molči ter po šolah dá svojo slovensko deco prej ko mogoče ponemčiti!

To so vroče želje in nakane naših nasprotnikov, za to delajo na vse kriplje — z globoko žalostjo to zapišemo — pod ministerstvom Taaffejevim! Kakšen je na ta način položaj slovenskega ljudstva na Koroškem, to si, dragi bralec, lahko misliš!

Da je pa „mir“, kakor si ga želé naši nasprotniki, gnil in ob enem nemogoč, poudarjalo se je že ob tolikih prilikah, da tega tu ne bomo zopet ponavljali!

Za nedeljo dné 11. oktobra t. l. sklicala je podružnica sv. Cirila in Metoda za slovensko Ziljsko dolino in faro Vrata svoj občni zbor v gostilni g. Fr. Janaha na Bistrici po tem-le dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Govor o zapuščinah. 3. Deklamacija. 4. Petje. 5. Slučajni govori in predlogi. 6. Prosta zabava. — Predno se prične zborovanje, pride okrajni komisar dr. Klebl iz Beljaka in prepove vse govore, ki se strogo ne tičejo šole. Deklamacija, petje, vse je moralo izostati, ljudje so k večjemu smeli eden drugemu ogledavati, a ganiti se ni smel nihče. — Pred svojim odhodom je dr. Klebl še enkrat strogo zapovedal, da se ne sme govoriti nikak govora ali deklamacija, tudi prepevati se ne sme; zapretil je tudi, da se bo po postavi in najostreje postopalo proti vsakemu, kdor bi se predrznil kaj početi proti tej naredbi! — Zastopnik glavne družbe, g. Fr. Štupar, ki se je iz Ljubljane pripeljal k shodu, moral se je neopravljenega posla zopet vrniti!

Za minulo nedeljo dné 25. oktobra t. l. imela je podružnica za Beljak in okolico sklican svoj shod na Ledence v Rožni dolini s tem-le vspo-

redom: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poučni govor. 3. Deklamacije. 4. „Svoji k svojim.“ (Prizor iz kmečkega življenja. Spisal dr. Jožef Vošnjak.) 5. Slučajnosti. 6. Domača zabava. — Dan pred shodom dné 24. t. m. došel je podružničnemu načelnikstvu odlok od strani okrajnega glavarstva, češ, da so iz vspeveda izbrisane točke, razven prve („Pozdrav načelnikov“) in pete („Slučajnosti“)! Vse druge točke se niso pripoznale in se niso smele vršiti! Odlok došel je načelnikstvu, kakor rečeno, dan pred shodom; zato shoda, ki je bil povsod po časnikih in posebnih vabilih napovedan, ni bilo več mogoče do cela odpovedati.

V nedeljo zbralo se je zbog ugodnega vremena nepričakovano mnogo ljudi tudi od daljših krajev, — a shod se ni vršil, ker se odbor le samo s prvo in peto točko ni hotel zadovoljiti. Okrajnemu komisarju, ki se je zopet pokazal na licu mesta, se je ugovarjalo, da je prepoved gorenjih točk povsem neopravičena in nezakonita! Toda dr. Klebl se je zagovarjal, češ, da se je tako ukazalo od višje strani — od zgoraj!!

Nevolja, da sta se zaporedoma nepričakovano zabranila obadva shoda, bila je med mnogoštevilno zbranim ljudstvom splošna, in čula se je zaradi tega marsiktera trpka, a opravičena opazka. Vse je popraševalo, zakaj se zdaj naenkrat zabranjuje, kar se je prej brez ugovora dovoljevalo??

To je kratka zgodovina zadnjih dveh shodov v beljaškem okraju.

Vprašanje je tedaj, smemo li koroški Slovenci napravljati podružnične shode, ali ne? — Na to vprašanje pa moramo odgovoriti z odločnim: da! Podružnice sv. Cirila in Metoda nimajo samo pravice, temveč tudi dolžnost, napravljati društvene shode.

Družbe sv. Cirila in Metoda pravila, ki so potrjena z odlokom vis. e. kr. ministerstva notranjih stvari z dné 9. aprila 1885, pravijo o tem: „§ 3. (Dobava denarnih pomočkov) Družbeni denarni pomočki so: d) prihodki od napravljenih besed, zabavnih shodov, dramatičnih in drugih dopuščenih iger, beril in razlag.“ Doslovno glasi se tudi § 3. točka d) podružničnih pravil, kjer se še dostavlja: „Sredstva, da se doseže ta (podružnice) namen, so: II. Napravljane zborov podružnice in nje načelnikstva, da se dopolni naloga, ki je po pravilih glavne družbe podružnicam odkazana.“

Podružnična načelnikstva ravnajo tedaj, sklicujoč shode, popolnoma v smislu družbenih pravil, potrjenih po visokem ministerstvu.

Kako se tedaj ti shodi morejo prepovedati, ne da bi kaka nepostavnost k temu dajala povoda?! Ali je morda že to, da so te podružnice slovenske, da se shodi vršé v slovenskem jeziku, že dosti hud prestopok, da jih kar od kraja prepovedó?! Kaj naj sploh še obvelja, če se že pravila društev, potrjenih od najvišjega oblastva, ne smejo več izvrševati?!!

Ravno tisto nedeljo, katero se je zabranil podružnični shod na Bistrici, zborovali ste podružnici za Pliberk in Otiški vrh pa okolico, ne da bi kdo skušal shoda zabraniti ali omejevati govore! Dné 18. oktobra zborovala je zopet jako sijajno podružnica za Kotmarovas in okolico, ne da bi delal kdo katerihkoli zaprek, ali komu branil govoriti! Tisti dan, ko se je zabranil shod na Ledenicah, zborovala je podružnica v Medgorjah; shod bil je sijajen, udeležba mnogobrojna in razgovarjalo se je o šolah, in tudi o drugih potrebah našega ljudstva, ker je vse to čisto v smislu društvenih pravil! Čemu so pa pravila, če se ne sme po njih ravnati?!

V vsem zborovale so letos razne koroške podružnice že dvajsetkrat, ne da bi se kje kak shod bil zabranil, ali delale od strani vlade sitnosti! Tudi v beljaškem okraju bili so letos, kolikor se spominjamo, že štirje društveni shodi, ne da bi se bili zabranili!

Vprašamo tedaj: Kako to? Na Otiškem vrhu, v Kotmarivasi, Šmihelu, Medgorjah in tolikih drugih krajih se je smelo zborovati (tu so bili shodi čisto dovoljeni in postavni, saj nihče ni zinil, da bi to ne bili!) — na Bistrici in Ledenicah pa ne!

Kako in zakaj je ena in ista reč v tem kraju dovoljena, v onem ne?! Ali za okraj beljaški in za okraj celovški ter velikovski ne veljajo ene in iste postave?!

Če so društveni shodi nepostavni ter se morajo zabraniti, zakaj se niso zabranili takoj iz početka?! Koliko podružničnih shodov vršilo se je zadnja leta po Slovenskem, ne da bi se temu delale zapreke! In zdaj bodi kar nakrat drugače, ker je tako volja nekterih nemško-liberalnih gospodov?!

Kje ostane tu pravica, kje enakopravnost?? Gospóda, to nam blagovolite tolmačiti!

Ali za nas koroške Slovence res že ne veljajo več iste postave, kakor za naše nemške sosede? Li res mislite, da smo Slovenci le za to, da delamo Nemcem tlako, plačujemo trdi denarni in krvni davek, — več, nego srečni sosed?

Če pa „liberalna“ gospóda misli, da bode na tak način zatrla slovenski živelj na Koroškem, zabranila prospéh in napredek slovensko-národne stvari, — močno se bo opekla! Pretrpeli smo koroški Slovenci že dosti hudega preganjanja, pretrpeli bomo tudi to novo nakano!

Naše nasprotnike pa opozarjamo na besede slovečega socialnega politika msgr. dr. Jos. Scheicherja, ki dobro poznajoč razmere človeške družbe, piše*) doslovno tako-le: „Beschränkung des Vereins- und Versammlungsrechtes, polizeiliche Ueberwachung der Staatsunterthanen, Belagerungszustand selbst und Ausnahmsgesetze, haben noch nie und nirgends eine Bewegung aufgehoben, wenn dieselbe aus einem Misstande oder Bedürfnisse hervorgieng. Auch das Hausmittel des alten Absolutismus, Be-

schränkung der Rede- und Schreibfreiheit war stets ohnmächtig den Ideen gegenüber!“

— — Pričakujemo, da bode slavno vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda tudi v tem slučaju popolnoma storilo svojo dolžnost, varovalo stališče družbe in vedelo njena pravila spraviti v pravo veljavo!

Posebej pa se koroški Slovenci tudi v tem slučaju zopet obračamo do gg. državnih poslancev slovenskih, naj se oni, ki so nas že ob tolikih prilikah toliko rodoljubno in bratsko branili in se za naše pravice potegovali, tudi v tem slučaju zopet za nas potegujejo, nam pripomorejo do naših pravic ter na najvišjem mestu razjasnijo vso stvar! Hvaležen jim bode za to ves slovenski národ!

„Slovenec.“

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Pouk za občinske volitve.) Občinski volilni red je po glavni vsebini razložen v „političnem katekizmu“. Za tiste, ki ga nemajo pri rokah, ponovimo sledeče: Za nabiranje pooblastil ni omejenega obroka, toraj se lahko precej začne nabirati. Dan volitve in ime pooblaščenca se lahko pozneje vpiše, ako dotična oseba to dovoli. Veljavno je zadnje (najnovejše) pooblastilo. Ako je bilo tedaj kako pooblastilo z zvijačnimi besedami izvabljeno, in se posestnica kesa, da ga je dala, lahko spiše novo pooblastilo in to velja, prvo pa ne. Najbolje pa je, ljudi poučiti, naj ne dajo pooblastila nobenemu nasprotniku; kajti tisti bi vtegnili na pooblastilo zapisati, da je bilo dano še le na dan volitve in potem bi to pooblastilo vendar veljalo. Ako sta mož in žena solastnika (oba posestnika) ter vkup živita, tedaj voli mož. Za posestnico samico voli pooblaščenec, za omoženo posestnico pa mož ali pa pooblaščenec. Polnoletni in neodvisni posestniki morajo sami osebno voliti; pooblastilo smejo le tedaj dati, ako v drugi občini stanujejo. Za otroke posestnike voli jerober, za take, ki so pod kuratorjem, pa kurator sam. Pooblastilo velja le za eno volitev. Vsak sme le eno pooblastilo imeti. Posebno važno je, da pridejo volilci o pravem času, da ne zamudijo volitve. Vsi naj imajo že na listkih zapisane tiste može, ki jih hočejo voliti, pa ta imena morajo tudi iz glave povedati znati, če bi bilo treba. Dobro je, da nekteri neprestrašeni volilci celo volitev nadzorujejo in si dobro zapomnijo, če bi se zgodilo kaj nepostavnega. Za to imajo volilci pravico, ker je volitev javna. Pritožbe se glasijo do okr. glavarstva, izročiti se morajo pa županu in to v treh dneh. Za take pritožbe ni treba kolka (štampeljna), tudi za take ne, če bi se kak volilec pritožil, da je kdo iz volilnega imenika izpuščen ali po krivici vpisan. Volilni imenik mora župan že poprej osem dnij na ogled postaviti in dotični razglas na očitén kraj priliti.

Iz Celovca. (Zveza nemških in zveza slovenskih posojilnic.) Nemške posojilnice na Koroškem hočejo nekako zvezo med seboj napraviti in čudo! tudi nekterim slovenskim posojilnicam se je poslalo vabilo, naj tej zvezi pristopijo.

*) „Glücksrad-Kalender für Zeit und Ewigkeit.“ 1892. Str. 98.

To bi bilo pa nepotrebno in celo nespametno. Nepotrebno zato, ker imamo že itak svojo zvezo slovenskih posojilnic v Celju, ktera se lahko tudi v denarno zadrugo spremeni, če bo potreba kazala. Če bomo denarja potrebovali, pri nemških posojilnicah ga ne bomo iskali, dobimo ga pri slovenskih. Zveza z nemškimi posojilnicami bi nam vzela le prosto gibanje in nas nekako spravila v nemško sužnost. Nemška zveza bo hotela naše posojilnice nadzorovati in komandirati. Ker pa nemški nadzorniki ne bodo slovensko znali, bodo nazadnje še zahtevali, da morajo naše posojilnice po nemško uradovati. Odločno smo tedaj proti vsaki zvezi z nemškimi posojilnicami na Koroškem in upamo, da bodo naše posojilnice toliko pametne, da se nobena ne vsede na te limanice. Mi imamo svojo zvezo v Celju, ki bo 19. t. m. zborovala. Ta deluje že več let in je skušana; nemška pa se bo še le učila in poskušala. Zveza slovenskih posojilnic bo gotovo rada ustregla vsem našim željam; toraj ne vemo, zakaj bi iskali druge zveze pri ljudeh, ki nam niso prijazni. Mislimo, da nam o tem ni treba več govoriti.

Iz Celovške okolice. („Liberalna“ resnicoljubnost.) Res čudno „kunštni“ ljudje so naši nemški liberalci. Ne le da prav natanko slišijo travo rasti, oni vidijo in slišijo tudi reči, ki se nikjer in nikoli ne godé! Kaj ne, to so modre glave, s kakeršnimi se mi pohlevne slovenske pare pač ne moremo meriti, — ali kaj?? Tak „modrijan“ (?) je oni dopisúň, ki je g. uredniku Doberniku poročal o shodu Ciril in Metodove družbe na Ledenicah, akoravno tega shoda niti bilo ni, ker so se, ne vemo zakaj, od višje strani delale nepotrebne zapreke. Prav na široko pa pišejo resnicoljubne(?) „Freie Stimmen“ v 86. številki, kako se je na Ledenicah zborovalo, kaj in kako se je tam govorilo, kako so se predstavljale dramatične igre itd. Vse to se poroča o shodu, ki se niti vršil ni!!

Bralcem tega lista le čestitamo k pitani časnikarski „raci“, kojo jim je zopet podaril g. Dobernik. Dober tek! Pomilovanja vredni pa so ti „verni“ bralci in naročniki, ki take nesramne laži še plačujejo s svojim dragim denarjem!

Veliko-nemec (!) Dobernik tudi zopet besedi, „da Slovenci doslej o zatiranji po vladajoči nemški stranki ničesar (!) niso čutili“. (!) Dá, g. urednik svetoznanih (?) „Glasov“, ali je postopanje celovških mestnih očetov nasproti našemu katoliškopolitičnemu društvu, ravnanje v naših ljudskih šolah in še mnogo drugega, ali je res vse to le dokaz „bratske“ ljubezni, ktero imate nemški „liberalci“ do nas Slovencev?? — Dobernik se v imenovanem listu vjeda, da hodijo kranjski rodoljubi na shode podučevati slovensko ljudstvo. V isti številki pa poroča, da so šli iz Celovca nemški pevci in godeci v Ljubljano poveličevati nemško glorio! Zakaj bi pa kranjskim slovenskim rodoljubom ne smelo biti dovoljeno, kar je dovoljeno koroškim Nemeem in nemškutarjem?? Tedaj, g. Dobernik, pometajte raji pred svojimi durmi, in se ne vtikajte po nepotrebne v naše zadeve. Potem se gotovo ne boste tolikokrat in tako neznošno osmešili in opekli pred vsem svetom, kakor sedaj! — To vam pravi vaš stari prijatelj šentjuški Jozelj.

Iz Beljaške okolice. (Sad nemških šol.) Po naključju sem dobil od nekega fanta, ki je

hodil 8 let v ljudsko šolo in vrh tega še služil eno leto na nemškem kraju, sledeče vrste v roke:

Liebe Eltern ich glaube dös habz schon ganz fergehen auf mich Lieber Vatter ich bite inen thun sie mir die kfelikeit lieber Vatter fieleicht fenz nir auß bietten getz zum Bürgermeister und getz fragen sie fieleicht konz Ermauchen das Ich in zwei Monate zu hause kome.

Liebe Eltern

Ich baš inen schon grüßen und baše alle andere schon grüßen.

Častiti prijatelji slovenski, to je zopet spričevalo, kako dobro se nauči slovenski otrok v današnjih šolah na Koroškem v osmih letih nemško. Čuditi se potem ni, če se ne more naučiti predmetov, kakor geografije, računanja itd., ker to vse ne razume. Slišal sem pa že od enega učitelja, ki je rekel, da otroci iz tega kraja, ki pridejo k meni v šolo, so zelo neumni. Ja, zdaj pa vprašam, ali bi učitelj sam mogel kaj modrega odgovoriti, če bi ga kdo izpraševal v jeziku, kterega on ne razume? Naj je še omenjeno, da dotični fant tudi v slovenski besedi ne zna boljši pisati, ker se tega v šoli ni učil. Mislím, da iz tega zopet vsaki more videti, kako potrebne so slovenske šole, tedaj Slovenci na noge, in prosite z združenimi močmi za slovensko šolo!!

J. H.

Izpod Jepe. (Boj proti podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda.) Da so se Slovenci na Koroškem v zadnjih letih začeli vzbujati iz dolgega narodnega spanja, je zasluga posebno podružnic družbe sv. Cirila in Metoda. Najbolj blagodejno so uplivali razni shodi, kateri so se prirejali slovenskemu ljudstvu v pouk in pošteno zabavo. Ubogi koroški Slovenec, ki poprej razuu med svojimi domačini in v cerkvi nikjer ni slišal slovenske besede, poslušal je na teh shodih z velikim navdušenjem poučne govore in krasno petje milih slovenskih pesnij. Videč, da tudi gospodje in gospe govorijo slovenski jezik, veselil se je, da njegov materin jezik vendar ni le za hlapce in dekle, kakor se mu je vedno vbijalo v glavo. Navdušil se je iz nova za materin jezik, ki je vsakemu človeku, ako nima popolnoma popačenega srca, zraven vere najdražja svetinja. — Začeli so koroški Slovenci, poučeni na teh shodih, čislati svoj slovenski jezik in iz nova potegovati se za slovenske šole, ki so neobhodno potrebne, da se mladina ne izneveri svojemu materinemu jeziku in ne zabrede v pogubljeni tabor nemškutarških laži-liberalcev. Razun narodne zavesti dobivali so Slovenci na teh shodih tudi mnogo jako koristnih naukov, potrebnih za življenje, ki v sedanjih časih ni ravno najprijetnejše. Kdor dandanes ne napreduje, kdor se ne uči, zaostaja daleč za svojim sosedom, ki ima priložnost poučiti se v vsem potrebnem. Ker pa se koroškim Slovincem ne privoščí nikjer pouk v razumljivem slovenskem jeziku, ampak se jim povesod vsiljuje nemščina, zato so skrbela načelništva, da je bil pri vsakem shodu tudi kak poučen govor. Vsem kmetom v naši okolici so še v živem in hvaležnem spominu izvrstni govori občespoštovanega in priljubljenega živinozdravnika, gosp. Dularja, o živinozdravstvu.*

* Žal, da so ga zaradi tega začeli Beljačanje črtiti in preganjati, tako da se je moral umakniti v Bosno. Naj bi se skoro povrnil na Slovensko!

Slišal sem praviti kmete, kako dejanske koristi imajo od teh govorov. Neki kmet si je rešil kravo gotovega pogina, ker je slišal na podružničnem shodu v Ločah, kaj je storiti, kedar kravo hudo napenja. Drugi je pravil, kako lepo mu stoji sadno drevje, ker se ravná po naukih gospoda učitelja Žirovnika o sadjarstvu. Zopet drugi so si zboljšali kmetijstvo vsled izvrstnega govora gosp. dr. Vošnjaka. Zopet drugim so bili in še bodo govori o testamentih, raznih pogodbah in zapuščinah velike koristi. — Vsled teh koristnih govorov in poštene slovenske zabave priljubili so se podružnični shodi slovenskim kmetom tako, da se jih kaj radi udeležujejo in že komaj čakajo, da se zopet priredi kak shod. Podružnica za Beljak in okolico je imela že 13 takih shodov, zadnji shod je bil dné 24. maja t. l. v Štebnji; udeležilo se ga je okoli 500 ljudi. Bil je to pravi národní praznik, kakor je poročal o svojem času „Mir“. O tem se je prepričal tudi prvokrat navzočni komisar dr. Klebel in je o tem gotovo poročal svojim predstojnikom. Vsak napredek Slovencev pa je tem gospodom trn v peti; zato so premišljevali, kako bi uničili ubogim Slovincem podružnične shode. Premišljevali so in izmislili so jo. Po § 2. pravil imajo glavna družba in podružnice namen, „vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-národní podlagi“. Ta paragraf razlaga naš g. okrajni glavar tako, da se sme na naših shodih jedino le govoriti o šoli, tudi deklamacije in pesni morajo se nanašati na šolo.* In sklicujoč se na ta paragraf, prepovedal je na shodu v Ziljskeji Bistrici dné 11. oktobra t. l., ki ga je napravila podružnica za „faro Ziljska Bistrica in faro Vrata“, poučna govora o živinoreji in o zapuščinah, prepovedal deklamacije in petje, ako se ne nanašajo na šolo. (Odlok c. k. okrajnega glavarstva z dné 8. oktobra 1891, št. 19408). — Gospod govornik Štupar, ki je prišel iz Ljubljane, moral se je vrniti, ne da bi bil smel govoriti. Za 25. oktober naznanilo je načelništvo podružnice „za Beljak in okolico“ udom shod na Ledenicah. Ko je pa izvedelo, kaj je storilo c. k. okr. glavarstvo bistriški podružnici, opozorilo je gosp. okrajnega glavarja na § 3. vladno potrjenih pravil, v katerem se govori o sredstvih, da se doseže namen družbe, in v katerem se pod črko d izrečno navajajo kot sredstva „pribodki od popravljenih besed, zabavnih shodov, dramatičnih in drugih dovoljenih iger, beril in razlag“. Omenilo se je na naznanilu tudi, da se bodo med shodom nabirali prostovoljni doneski za podružnični namen. Ali c. k. okrajno glavarstvo je z odlokom od dné 17. oktobra 1891, št. 19943 zopet prepovedalo te-le točke naznanjenega programa: 1. poučen govor o umnem gospodarstvu, 2. deklamacijo „Blaškemu jezeru“, 3. igro „Svoji k svojim“, in 4. domačo zabavo, trdeč, da v navedenem paragrafu ni izražena pravica, da sme podružnica prirejati besede, zabavne shode itd. — Ker so bili naprošeni tudi štiri gospodje pevci iz Ljubljane, prosilo je načelništvo, da se naj torej dovoli, da priredijo ljubljanski pevci po končanem shodu koncert. Ali tudi ta prošnja se je odbila z odlokom c. k. okrajnega glavarstva od dné 24. oktobra l. 1891., št. 20.609. V zadnjem

* Po tem takem bilo bi nam dovoljeno peti le „Šola bod' pozdravljena“ in deklamovati bi se morda smela k večjemu Slomšekova pesen „Boštjan goljfan“.

trenotku moralo je načelništvo brzojaviti ljubljanskim gospodom, naj ne pridejo, ker je program prepovedan. Povabljenim udom in gostom pa ni bilo več mogoče odpovedati, in zato se je v nedeljo, dné 25. oktobra, zbralo v Hajnžljevi gostilni na Ledenicah okoli 400 rodoljubnih môž in žen iz cele Rožne doline; nekteri so prišli po 3 in 4 ure daleč, pričakujoč, da se bodo zopet mogli poučiti o tej in onej koristnej stvari ter se razveseljovati v pravem slovenskem duhu. Na veliko žalost je moral načelnik naznaniti, da so se prepovedale najimenitnejše točke programa in da se torej shod ne more vršiti; omenil je pa tudi, da se bo načelništvo pritožilo pri deželnej vladi, in če bo treba, tudi pri ministerstvu in najvišjem državnem sodišču, in dokazalo se bo, da se nam krati pravica. Ko se bo naša pravica pripoznala, nadaljevali bomo pričeto delo še z večjo vstrajnostjo nego dozdej in prepričani smo, da bode zasijalo solnce tudi pred prag zatiranih koroških Slovencev. Ne udajmo se!

Iz Ukov. (Planinska šola. — Sejmi.) Zdaj smo že dobili tisto planinsko šolo; pa vsak človek, ki mimo gre, se jezi nad njo in smeji nad modrostjo tistih gospodov, ki so nam jo po sili dali postaviti. Razun treh so vsi zoper njo, ker jim bo napravila veliko sitnosti. Ob hudi uri vendar ne moreš malega otroka po tako grdih potih samega pustiti. Ali bodo pa ljudje nalašč za to posle najemali, da bi jim otroke do šole spremljali? Čujem, da tudi „nemški šulferajn“ ponuja svoje groše za to šolo, da bi jo pod svojo oblast dobil. Mislim, da se mu Uklani ne vsedejo na limanice, toda dvakrat tega ne rečem, dokler imamo — sedanjega župana. Ta mož jo je že pri volitvah zvil in z liberalci potegnul; potem pa se je dal pregovoriti za to planinsko šolo, zato se je ljudem močno zameril, in ne verjamem, da bi ga hotel še kdo voliti, kedar bodo spet volitve. — Poslali smo po „Mirovem“ nasyetu dva moža v Celovec, da bi nas rešila te šole, pa nista nič opravila. Gosp. deželni predsednik je rekel, da mu je zadeva premalo znana, naj gresta h g. dr. Gobancu; ta pa je seveda potrebo in korist te šole do nebes povzdigoval. — Pred kratkim smo imeli živinske sejme pri nas in v Trbižu. Kupčija je bila precej živahna. Ukovske ovce so se prodale po 12 do 14 goldinarjev par.

Iz spodnjega Roža. (Raznoterosti.) Z letino smo še precej zadovoljni. Žita se je še dosti pridelalo, posebno se je turšica obnesla. Hejdo je pa deževje preveč spralo. Mrve je pa dovolj. — Dné 8. oktobra so pregledali in odobrili Dravske stavbe. Mi ne pričakujemo od njih posebne koristi; Drava je postala zdaj še bolj dereča in bo še bolj zemljo trgala. — Pri Svetni vesi zida zdaj slovenski kmet Leder nov križ; žal, da so pobalini slike že pomazali in oskrunili. Kam smo prišli, da ljudem nobena reč ni več sveta! Bati se je, da nas bo Bog s svojo šibo obiskal! — Posojilnica v Glinjah dobro napreduje. Vrli rodoljub Lovro Zablacjan je priskrbel lepo pisarno in novo blagajnico, ki tehta 12 centov. Čudno je pa, da nekteri slovenski kmetje v Borovlje po denar hodijo v nemško posojilnico. Nekteri se izgovarjajo, da Borovljanska posojilnica računa obresti na celo leto, ne pa že na pol leta, kakor Glinjska. Po moji pameti je pa za kmeta še bolje, da plača obresti na

pol leta, kajti v dveh obrokih bo obresti vendar ložej plačal, kakor vse na enkrat. — Glinjska čitalnica ima že lepo knjižnico, naj bi Slovenci le pridno prebirali! Prosimo pa še slavno družbo sv. Cirila in Metoda, naj bi čitalnici podarila nekaj knjig. Šmarješki pevci pa potrebujejo glasbenih pripomočkov. — Veliko hrupa naredila sta nova mirodvorja Podljubelom in v Borovljah. Neustrašljivi g. župnik Borovski so po cerkveni postavi terjali, naj se odloči poseben prostor za mrtvorojene otroke, nekotlike in samomorilce. Te stvari se je lotil slaboglasni Beljaški list „D. A. Z.“ in pravi, da je to zelotizem ali verska nestrpnost. Župnik pa je vsak dolžen, ravnati se po svojih cerkvenih postavah, ne pa po ukazih liberalnih časnikarjev, prostozidarjev in take vrste ljudij. Dobro je le, da ima ljudstvo še dosti verskega čuta in ni vsakemu ljubo, da bi bil pokopan zraven kakega Juda; zato pa ljudje župniku prav dajejo in za pisarijo omenjenega lista se pametni ljudje ne zmenijo; le kak prav zagrizen nemškutar ga še bere, pa takih je zmirom manj. Protestanti (lutrovci) in Judi znajo svoje verske pravice braniti in mi katoličani bi ne imeli nobenih pravic? Čudno se nam le to zdi, da se v omenjenem dopisu pripis ali izjava g. župnika od besede do besede natančno navaja. Ali so mar občinske pisarne za to, da se uradne listine prepisujejo za časnike in zlorabijo za časnikarsko hujskarijo?!? Pričakujemo od naših slovenskih odbornikov, da bodo o tej stvari pri seji popražali in zanaprej tako zlorabo prepovedali!

Iz Medgorij. (Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda.) Čeravno je bil zbor naznanjen samo s plakati po bližnji okolici, zbralo se je vendar obilno ljudstva v lepih prostorih Martinčeve gostilne. Došli so tudi č. g. dekan iz Grabštajna in č. g. župnika iz Timenice in Radiš ter č. g. mestni kaplan T. in g. urednik H. iz Celovca. Ob petih so prišli težko pričakovani pevci iz Celovca. Bili smo jih vsi veseli, saj so pa tudi prav lepo zapeli. Gosp. H. je v svojem govoru naglašal potrebo slovenske in verske šole. Ljudska šola ni za to, da bi se otroci nemško učili, ampak da si pamet zbistrijo in srce požlahtnijo. Pamet pa se ne more bistrirati, ako otrok ne razume, kar se mu v šoli razlaga. Zato imajo vsi narodi male šole v materinem jeziku, le na Koroškem je izjema, ker tukaj jim gre le za ponemčevanje. Ni res, s čemur se ljudje tolikrat slepijo, da naši otroci že z doma slovensko znajo, da se jim tedaj v šoli ni treba slovenščine učiti. Majhen otrok pozna le reči, ki jih vsaki dan okoli sebe vidi; višjih rečij pa, o katerih še ni slišal govoriti, ali katerih nikdar ni videl, ne pozna in jih tudi imenovati ne more. Zato so pa šole, da se otrok seznanji z rečmi, ki jih prej ni poznal, in da jih tudi imenovati zamore. Dlje ko se človek uči, bolj pomnožuje tudi svoje jezikovno znanje. Tacega človeka pa nobenega ni, da bi en cel kulturni (omikani) jezik popolnoma znal, kajti na pr. nihče ne zna vseh rastlin v svojem jeziku imenovati, kakor le botanik, ki se je tega učil; nasprotno pa spet botanik ne zna imenovati razne dele kakega stroja, ki mu je neznan. Ako tedaj že učeni ljudje ne morejo o sebi reči, da jim je znana vsaka beseda svojega jezika, koliko bolj nespametno je, o šestletnem otroku trditi, da ima svoj materini jezik že v mazincu! Pa če

bi se prav govoriti po slovensko v očetovi hiši popolnoma dobro naučil (kar pa ni mogoče), vendar brati in pisati po slovensko se doma ne uči, tedaj se mora tega vendar le v šoli naučiti. Potrebno je za človeka, da zna pisati v svojem jeziku, da zamore drugim oznaniti svoje misli s pismom po pošti ali pa da si sam za sebe kako reč zapiše, da je ne pozabi. Branje je pa potrebno, da se človek zmirom bolj izomika. Ko je dedek šole dovršil, ne sme knjigam slovo dati, ampak celo življenje mora še naprej prebirati bukve in dobre časnike, in s tem si bo vedno več vednosti in omike pridobil. Nemščine se otroci v naših šolah ne naučijo toliko, da bi zamogli v nemščini svoje misli zapisati ali pa nemške bukve prebirati. Zato mora biti šola slovenska, da se otroci vsaj v svojem jeziku tega naučijo. Držimo se tedaj svojega jezika in glejmo, da se ga zmirom bolj naučimo. Kdor pa svojo materino slovensko besedo zanemarja in jo na pol pozabi, zraven tega se pa tudi nemščine dobro ne nauči, tak človek je trapu podoben, ker nobenega jezika dobro ne zna. Ugovor, da potrebujemo nemške šole zavolj kupčije, je prazen; kajti včasih ni bilo nič šol, pa so se ljudje vendar toliko nemščine naučili, kar je pri kupčiji potrebujejo. Vselej pa tudi pri kupčiji ni potrebna; če našim mestjanom denar pokažeš, znajo vsi slovensko; takrat preiščejo vse kote svojih možganov, kje bi ležala še kaka nepozabljena slovenska beseda. Ko bi se kmetje bolj trdno držali svoje slovenščine, bi se mestjani še radi slovensko učili, saj oni imajo za učenje več časa, kakor kmet. Ni pa zadosti, samo um bistrirati; treba je tudi otroku srce požlahtniti. Zato pa hočemo versko šolo, saj plemenitejše, lepše in zlahtnejše vere ni in je ne bo, kakor je naša krščanska, katoliška vera. Česar se človek v mladosti navadi, tega se drži celo življenje. Kdor je bil krščansko izrejen, ostane poštenjak do smrti. Tisti pa, ki jih po ječah valjajo, zahvaliti se imajo za to navadno le slabi izreji. Zato pa hočemo strogo krščansko izrejo. To bo le vsem na korist. Brez vere bi kmetje ne mogli gospodariti. Sami bi ne znali brzdati svojih želj in tekali bi za kratkočasjem ter zapravili imetje; pa tudi poštenih, pridnih in zvestih poslov bi brez krščanske izreje ne bilo nikjer dobiti, z lenimi, sovražnimi, nenasiljivimi in nezvestimi posli pa gospodariti ne moreš! Misli in nameni socialnih demokratov nam dosti jasno kažejo, kaj in kako bodo enkrat tudi delavci na kmetih govorili, kedar pridejo enkrat tako ob vero, kakor delavci po mestih. — Gosp. T. je pokazal slovensk abecednik iz one dobe, ko smo imeli na Koroškem še versko, in vsaj deloma tudi slovensko šolo. Vsak abecednik ima zadaj tudi nekaj berila; in pri tem abecedniku je berilo vzeto večidel iz zgodeb sv. pisma stare in nove zaveze. Tu se vidi, kako je znala verska šola vse predmete in učne knjige napolniti in navdihniti s krščanskim duhom, znala je izgojevati resnične kristjane. Govornik je omenil tudi prošnje za slovenske šole, ki so se zdaj podpisale in na Dunaj poslale. Opo-minjal je tiste kmete, ki so se podpisali, naj trdni ostanejo, če bi prišlo do kakega zaslisanja ali pozvedovanja in naj nikar ne prekličejo svojih podpisov. Priporočil je slednjič slovenske posojilnice, opisal in razložil njih potrebo in koristno delo-

vanje ter kazal na nevarnost, ki nam preti od društva „Südmark“, če se ne bomo drug drugemu podpirali, če ne bomo krščansko in varčno živeli ter dobro gospodarili. — Gosp. župnik V. je v popularni besedi povdarjal, da so slovenski duhovniki sinovi kmečkih starišev in da se župniki sami s kmetovanjem bavijo, toraj imajo duhovniki tako razum kakor srce za kmetске potrebe in težave, in kmet jim lahko brez skrbi zaupa. — Sledilo je potem še več napitnic, katerih pa ne morem naštet, da se dopis preveč ne raztegne. — Pri volitvi odbora so bili izvoljeni vsi prejšnji odborniki razun tajnika. Č. g. provizor Fric so bili namreč premeščeni za kanonika v Gospo Sveto, toraj so bili za tajnika izvoljeni novi provizor č. g. Fugger. — Pri upisovanju udov je bilo milo videti, kako so se ne samo možje, ampak tudi ženske in otroci gnjetili k mizi in donašali veselega srca svoje desetice in dvajsetice. Nabralo se je za družbo okoli 25 gld., kar je za Medgorje res lep donesek. Pa tudi darovalci niso prazni odšli. Razdelil se je med nje cel kup različnih knjig, darovanih večinoma od družbe sv. Cirila in Metoda. Z velikim veseljem so knjige ogledovali, zlasti lepo slikane zvezke, ki jih je izdala „Národná šola“. Videl si lahko na svoje oči, da tukaj prebiva še pošten, nepokvarjen slovenski rod; zato smo se pa tudi zadovoljnega srca vračali domov.

Iz Lahovč pri Cerkljah. (Letina in še martsikaj.) Pšenice smo v našem kraju še precej pridelali, rži je pa precej pozeblo. Tudi drugo žito se je še dobro obneslo, le hajdo nam je slana poparila. Škope za strehe je malo. Jabolk je še dosti. Ljudje naj bi Boga zahvalili za prejete darove in zmerno živeli, pa žal da so se temu smradljivemu žganju že preveč udali! Naj bi vsi národi v miru med seboj živeli, — pa v Slovencih zdaj še domačini ne znajo več složno živeti! Bolj ko se ljudje strastim udajajo, bolj se polnijo ječe, na kmetih pa delavcev zmanjkuje! To je gotovo v pogubo kmetom, ki morajo s trdim delom skrbeti za sebe in za druge ljudi.

Iz Dunaja. (Slovansko pevsko društvo na Dunaju.) Petje je vedno bilo krepak faktor v životu národov v obče, posebe pa še slovanskih. Pesnijo Slovan vzdihuje in vriska, pesnijo se veselijo in krepi, v pesni javlja iskrene svoje želje in izraza čuvstva svoja, národná pesen slovanska je čisti in neizkaleni sok v životnem njegovem deblu. To jasno spoznanje prisililo je pred več ko 30 leti nepozabljive utemeljitelje našega društva, da so razvili na Dunaju zastavo, pod katero naj bi se zbiral razkropljene pevske sile slovanske; pestovanjem pesni slovanske gojila bi se naj ob enem tudi prepotrebna slovanska vzajemnost, da bi se s tem dosegel visoki cilj, da bi vsak sveto služil višjim interesom, krasni domovini slovanski in vesoljnemu Slovanstvu. To zastavo je naše društvo več ko 30 let čvrsto in visoko držalo kviško, ter hoče tudi nadalje verno ostati vztrajno, tudi pri nepovoljnih slučajih; krasna ta zastava bodi tudi v bodočem letu središče, krog kterega se bodo radostno zbirali vsi somišljeniki, kterim je mati narava v prsi vsadila navdušeno slovansko srce, a s tem navdušenim srcem podarila jim tudi krasni dar petja. Vsi vi pevci slovanski, vse vi pevkinje slovanske, hitite pod to zastavo, radostno vas bodemo pozdrav-

ljali. Pevske vaje moškega zbora so vsak petek od pol osme ure do pol desete zvečer, I. Salvatorgasse 12, za ženske pa vsak ponedeljek od 5. ure popoldne do pol 7. ure zvečer v dvorani „Slovanske Besede“, I. Wallnerstrasse 2. Pevsko leto začelo se je s 1. oktobrom 1891. Členi pevci in podpirajoči sprejemajo se vsaki dan pri g. predsedniku L. Bouchalu, I. Tiefer Graben 11. Na veselo svidenje!
Odbor.

Kaj dela politika.

V državnem zboru je letos razgovor prav miren. Samo Mladočehi nekoliko ropotajo, drugi poslanci pa so se dogovorili, da pri proračunu ne bodo veliko govorili, da se ne potrafi čas po nepotrebem, kakor se je v poprejšnjih letih godilo. Prepri in dolgi govori bi nič ne koristili, ker nobena stranka ni toliko močna, da bi mogla s svojimi terjatvami predreti; z dolgimi govori bi se le čas zavlekel in mnogi koristni predlogi bi se morali spet odložiti ali pa dolgo čakati, da pridejo na vrsto. Upamo pa in prosimo, da bi slovenski poslanci osebno govorili z gospodom učnim ministrom baronom Gautschem in mu razložili žalostno podobo ljudskih šol na slovenskem Koroškem. — Da bi se volilni red kaj zdatno preuredil, za to je malo upanja, ker temu nasprotujejo Poljaki. Oni se bojijo vsake premembe, ki bi Rusinom kaj duška dala. Kaj bi nam pomagale direktne volitve na kmetih, dokler se število kmetških poslancev ne pomnoži? Pravičen volilni red se v zbornici nikdar ne bo sklenil, ker temu bodo nasprotovali poslanci graščakov in mestjanov. Druge pomoči tukaj ni, kakor da bi cesar iz svoje moči in volje razglasil nov, pravičen volilni red. — Poljaki se poganjajo za to, da bi se vodstvo državnih železnic razdelilo na več oddelkov, da se ne bi iz Dunaja vladalo, ampak za Galicijo in Bukovino naj bi se naredilo posebno vodstvo v Levovu, kjer bi se uradovalo v poljskem jeziku. Vlada menda nič ni kaj pri volji, da bi se v to kupčijo podala. — Na interpelacijo poslanca Spinčića je odgovoril ministerski predsednik grof Taaffe, da se bo ravnopravnost slovanskih jezikov v Istri odselej bolj spoštovala. — Ghon je prosil podpore za tiste Korošce, ki so vsled zadnje povodnji toliko škode trpeli. Upamo, da bodo nekaj dobili. — Postava o zdravniških zbornicah se je sprejela. — Predorlska poslanca Thurnher in Kohler sta izstopila iz kluba konservativcev. To je bil pač nespameten korak. Kaj bosta zdaj dosegla sama proti 350 drugim? Večji je klub, prej kaj doseže. — Pri novi volitvi v Istri so se godile spet nezasižane krivice in nepostavnosti. Žalostno je, da vlada svojim uradnikom ne zaukaže, naj branijo postavo z vso odločnostjo. Ali je Avstrija že tako slaba, da sme pest lahonov v Istri vsem postavam fige kazati in samolastno postopati? Jugoslovanski poslanci so vlado v državni zbornici vprašali, ali ona vé, kako so se vršile volitve v Istri in kaj misli storiti, da se postavnosti prostor naredi? Vkljub vsemu pritisku pa so Slovani vendar zmagali. Po hudi borbi je bil izvoljen za poslanca dr. Laginja. Slava slovanskim isterškim volilcem! — Zastran učenja latinščine in

grščine na latinskih šolah je izdal minister Gautsch prav pameten ukaz, namreč naj se ne gleda toliko na slovnico, ampak na to, da bodo učenci knjige starih pisateljev prebirali in jih tudi razumeli. — Vlada dela zdaj na to, da bi tako južno, kakor severno železnico v svoje roke dobila. To je hvale vredno in bo vsem na korist, kajti potem se bo vozina znižala in kupčija oživela. — Vesel glas pride za nas Slovence iz Hrvaškega. Tam so namreč začeli nabirati za našo družbo sv. Cirila in Metoda. Tako vsaj beremo v „Politiki“. — Petardo so spet položili tržaški lahoni policijskemu komisarju Bušiču. To je pa že od sile! — Več škofov se je te dni zbralo na Dunaju in imajo skrivno posvetovanje, menda tudi zavoljo šole. — Iz vojaške službe je stopil fzm. vojvoda Virtemberški, ki je bil poveljnik našega (3.) kora. Potrebujemo ga namreč domá na Virtemberžkem, ker je tam stari kralj umrl in je nov nastopil. Cesar so hrabremu generalu za slovó podelili visok red.

V zunanji politiki je taka zmešnjava, da nobeden ne vé, pri čem da smo. O trodržavni zvezi je zdaj vse tiho, morda je že ni več; ali pa je tako razpokana, da ne bo za rabo, ko bi prišlo do resnice. Na Dunaju je izišla knjižica (pravijo, da jo je pisal mož, ki vladi blizo stoji) in ta pravi, da bi bilo za Avstrijo nevarno, ko bi se preveč na Nemčijo zanašala; kajti Nemčija se zna z Rusijo pobotati in jej bo Avstrijo in Turčijo prepustila, samo če Rusija obljubi, da ne bo Francozom pomagala. Zato mora Avstrija gledati, da si ohrani francosko prijateljstvo, kajti Francozi ne bodo nikdar pripustili, da bi Nemčija pograbila nemško-avstrijske dežele in se raztegnila do Trsta. Tako pravi knjižica. Nek ruski list pa pravi, da je prijateljstvo Nemčije za Avstrijo nevarna reč, poslednja naj gleda, da se z Rusijo z lepa dogovori. Mi smo to vse že davno vedeli, pa kaj pomagata svariti, saj v zunanji politiki poslušajo le Magjare! Da se na pomoč Italije ni dosti zanašati, to reče vsak politik; saj je kralj Humbert ne sedi zadosti trdno na svojem prestolu. Ravno to velja o rumunskem kralju Karolu, ki je bil te dni v Berlinu in so ga slavili kakor zaveznika zoper Rusijo. Ta rumunski kralj Karol je nemšk, Hohenzollerski princ, torej seveda na pruski mlin vodo napeljuje; v Rumuniji pa njegova politika ni posebno priljubljena. Ko bi prišlo do vojske, ga znajo Rumunci še zapoditi in z Rusom potegniti. Ravno taka bi se godila bolgarskemu knezu Ferdinandu. Avstrija bi torej najbolje storila, ko bi Madjara Kalnoky-a iz službe odpustila, ko bi sploh Madjarov ne poslušala in se porazumela z Rusom in Francozom. V tej zvezi bi bila Avstrija najbolj varna in neodvisna. — Nemci imajo strah pred Rusom in Francozom, zato piše Bismarkov list, naj bi se spet ponovila tricesarska zveza (da bi Avstrija, Rusija in Nemčija v zvezo stopile). Potem bi se Nemcem ne bilo treba Francozov bati. Do tega pa ne bo več prišlo. Kajti Nemčija je Rusijo v zadnjih letih že tolikrat razžalila, da se prijateljstvo med njima ne more z lepa ponoviti. Nasprotno pa je zveza med Rusi in Francozi že sklenjena, in Nemcem na ljubo je car ne bo več razdril. — V veliki žalosti so sv. Oče papež Leon XIII. Govori se celó, da hočejo Rim zapustiti. Najbolj jih to peče, ker

se je zvedelo, da tisti Francozi, zavoljo katerih so bili potem romarji tepeni, niso ničesar hudega naredili. Vsa stvar je bila že prej sklenjena in napeljana. Z namenom so padli po romarjih, da bi jih ostrašili in pokazali svoje sovraštvo do vere in do papeža. Sveti Oče tedaj po pravici pravijo, da niso več življenja varni v Rimu, posebno če bi prišlo do vojske med Lahii in Francozi. Kajti Lahii mislijo, da hočejo Francozi s papeževim privoljenjem Italijo spet na več kosov razdrobiti; zato bi se lahko zgodilo, ko bi prišlo do vojske, da bi laška družal ulomila v papeževo palačo in morda še papeža umorila. Tako so tedaj sv. Oče za sedaj brez vsega zavetja! Bog pomagaj!

Gospodarske stvari.

Slovenske posojilnice na Koroškem l. 1890.

(Po „I. Letopisu slovenskih posojilnic, 1890.“)

Vsakega rodoljuba, ki mu je mar sreča in blagor slovenskega ljudstva, mora razveseliti veliki napredek, ki so ga v zadnjem času napravile slovenske posojilnice. Slovenske posojilnice so nam namreč žive pričé, da se slovenski národ čim dalje bolj postavlja tudi v gmótnem ali denarnem oziru na svoje lastne noge, — da hoče i na to stran biti sam svoj gospod! In kateri domoljub bi se tega srčno ne veselil?!

Cenjene „Mirove“ bralce bode pa gotovo najbolj zanimalo zvedeti, kako je s to stvarjó na slovenskem Koroškem, kako smo gledé slovenskih posojilnic storili koroški Slovenci svojo dolžnost? In, hvala Bogu, reči si smemo in moremo, da v tem oziru nikakor nismo zaostajali za svojimi brati na Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, in da se smemo, kar se tiče slovenskih posojilnic, brez strahu vstopiti že bolj v prve vrste, — kar nam v drugih rečéh nikakor ni lahko mogoče! Hvala in slava gre za to vsem našim delujočim domoljubom, ki so se potegovali na našo čast in v našo srečo za slovenske posojilnice!

Po imenovanem „Letopisu slovenskih posojilnic“, kterege je zelo spretno in pregledno sestavil g. ravnatelj Ivan Lapajne v Krškem, izdala „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celju, podamo tu pregled delovanja slovenskih posojilnic na Koroškem.

Koncem l. 1890. bilo je na Koroškem 12 slovenskih posojilnic. Najstarejša in najmočnejša med njimi je ona v Št. Jakobu v Rožni dolini, ki deluje že 18 upravnih let. Po pet let delujete posojilnici v Bekštanju v Ločah in v Slovenjem Plajbergu; po 3 leta one v Celovcu, Spodnjem Dravbergu in v Šmihelu nad Pliberkom. 2 leti stari sta posojilnici na Djekšah in v Glinjah, 1 leto ona v Sinči vesi. Letošnje leto (1891.) pa so se ustanovile posojilnice v Črni, Tinjah in Velikovcu.

Razun sodnijskih okrajev: Trbiž, Šmohor, Podkloster in Železna Kaplja ima vsak slovenski okraj tudi svojo slovensko posojilnico. (Na Kranjskem je do sedaj še 17 sodnijskih okrajev brez teh koristnih zavodov.)

Od 12 naših posojilnic imate le 2 omejeno zavezo (Haftung), in sicer Bekštanjska in Šentjakobska, vse druge (10) imajo neomejeno zavezo.

Udov je štelu koncem 1890. leta 8 koroških posojilnic vkup 2443. Največ udov ima posojilnica v Št. Jakobu (1308), najmanj ona v Slovenjem Plajbergu (28). Druge imajo udov: Bekštanj 316, Celovec 126, Djekše 121, Glinje 115, Spodnji Dravberg 257, Šmihel 172.

Kako napreduje kak denarni zavod, pové nam velikost denarnega prometa. Kar se tiče prometa koroških posojilnic, smemo biti ž njim, gledé na naše žalostne národne razmere, povsem zadovoljni. Imele so pa posojilnice l. 1890. prometa: Bekštanj 147.242 gld. (27.677 gld. več, kakor leta 1889.); Celovec 85.976 gld. (59.126 gld. več); Djekše 46.573 gld. (15.803 gld. več); Glinje 53.285 gld. (46.835 gld. več); Slovenji Plajberg 3436 gld. (804 gld. manj kakor l. 1889.); Spodnji Dravberg 42.762 gld. (2984 gld. več); Št. Jakob 283.934 gld. 11.170 gld. več); Šmihel 47.582 gld. (11.223 gld. več). Vkup imele so imenovane posojilnice 1890. l. tedaj 710.790 gld. prometa, t. j. 174.014 gld. več, kakor 1889. l. Primeroma najbolj napredovali sta posojilnici Celovška, ki je imela l. 1889. le 26.850 gld., l. 1890. pa že 85.976 gld.; in Glinjska, ki je imela l. 1889. 6450 gld., l. 1890. že 53.285 gld. prometa! V prometu nazadovala je samo posojilnica v Slovenjem Plajbergu, kjer je bil promet l. 1890. za 804 gld. manjši, kakor l. 1889.

Vplačani deleži znašali so pri naših posojilnicah ob koncu 1890. l. 83.244 gld., t. j. za 7040 gld. več, kakor l. 1889. Tudi gledé deležev je najmočnejša Št. Jakobska (72.510 gld.), najslabša Slovenji-Plajberška (175 gld.) posojilnica.

Hranilnih vlog imele so koroške posojilnice koncem l. 1890. vkup 253.879 gld. (76.176 gld. več kakor l. 1889.); in sicer je imela ona v Bekštanju 46.931 gld.; Celovcu 24.253 gld.; Djekšah 25.016 gld.; Glinjah 19.927 gld.; Slovenjem Plajbergu 3289 gld.; Spodnjem Dravbergu 28.374 gld.; Št. Jakob 82.498 gld.; Šmihelu 23.591 gld. — 4 posojilnice dajale so za hranilne vloge po 4%, in 4 po 4½%.

Posojil izkazale so te posojilnice koncem leta: Bekštanj 51.391 gld., Celovec 23.891 gld., Djekše 24.049 gld., Glinje 15.579 gld., Slovenji Plajberg 3070 gld., Spodnji Dravberg 29.087 gld., Št. Jakob 165.160 gld., Šmihel 25.320 gld.; vkup 337.547 gld., t. j. 86.827 gld. več, kakor l. 1889. Za posojila jemalo je 5 posojilnic po 5½%, 2 po 5%, 1 po 5 in 6%.

Gotovine in naloženega denarja imele so koncem l. 1890. naše posojilnice: Bekštanj 1703 gld. gotovine; Celovec 70 gld. gotovine in 3000 gld. naloženih; Djekše 2308 gld. gotovine; Glinje 1311 gotovine in 3678 gld. naloženih; Slovenji Plajberg 25 gld. gotovine, 544 gld. naloženih. Spodnji Dravberg 364 gld. gotovine, 786 gld. v posestvu; Št. Jakob 2980 gld. gotovine in 3557 gld. naloženih; Šmihel 138 gld. gotovine, vkup gotovine 8899 gld. in 11.565 gld. naloženih.

Davka in pristojbine plačale so koroške posojilnice l. 1890. vkup 1434 gld., — upravnih stroškov so imele 2805 gld.

Napredek posameznih posojilnic se posebno kaže v čistem dobičku. Tudi v tem oziru napravile so koroške posojilnice zadnje leto lep korak. Izkazale so pa čistega dobička: Bekštanj 548 gld., Celovec 184 gld., Djekše 43 gld., Glinje

70 gld., Slovenji Plajberg 62 gld., Spodnji Dravberg 236 gld., Šmihel 182 gld.; vkup tedaj 1325 gld.

Največjega pomena za razvitek vsake posojilnice je za družni zaklad ali rezervni fond, ker ta je prava in poleg inventarja edina lastnina naših denarnih zavodov. Čim večji je združni zaklad, tem boljša je tudi podlaga, na kateri stoji zavod, in čim večji je ta zaklad, tem večje bo zaupanje ljudstva do posojilnice. Imele so pa združnega zaklada: posojilnica v Bekštanju 1459 gld., v Celovcu 218 gld., Djekše 125 gld., Glinje 386 gld., Slovenji Plajberg 118 gld., Spodnji Dravberg 545 gld., Št. Jakob 9076 gld., Šmihel 235 gld.; tedaj vkup 12.162 gld. (2600 gld. več, kakor l. 1889.)

Pregled delovanja slovenskih posojilnic na Koroškem nam je lep dokaz našega napredka na denarnem polju. On nam kaže, da je večidel naših slovenskih posojilnic že na prav čvrstih nogah, da že jako blagodejno delujejo za razvitek in neodvisnost slovenskega národa na Koroškem.

Vse pa kaže, da ima naše slovensko ljudstvo čim dalje več zaupanja do svojih slovenskih posojilnic, ker morajo povsod spoznati, da naši rodoljubi delujejo le v korist ljudstva, nikar ne za svoj dobiček. Dal Bog, da bi se posojilnice slovenske tudi v prihodnje vedno bolj razvijale v korist in blagor slovenskega kmeta. Prav velika dobrota je namreč za vsacega slovenskega kmeta, če mu v stiski ni treba iskati pomoči pri ošabnem tujcu, ki pozna Slovenca le pri volitvah in tedaj ko gre za denar, — temveč če hitre in obilne pomoči dobi pri domačinu — Slovencu, in to za prav majhne stroške. Naj se tedaj vsi slovenski kmetje, vsi rodoljubi oklenejo naših že obstoječih posojilnic, da se te utrdijo vedno bolj; naj zavedni domoljubi tudi tam še slovenske posojilnice ustanovijo, kjer jih dozdej žal še ni, kjer bi pa bile silno potrebne! Da se to zgodi, v to pomozí Bog! —o—a—

Za pouk in kratek čas.

Deželna jubilejna razstava v zlati Pragi leta 1891.

(Konec.)

Češki cukrarji so postavili posebno poslopje z vsemi sladkorovimi izdelki, a pred poslopjem stoji na očitnem prostoru velikansk, kot zvonik visoki sladkorja stožec, predstavljajoči vsakdanjo porabo sladkorja v kraljestvu Češkem, namreč 220.000 kgr. v vrednosti 75.000 gld. Ta stožec in pa razstava literature je zopet prva razstava v Evropi. Dunajski listi so hvalili to podjetje priporočajoč, da bi se v prihodnje tudi drugod pri razstavah na te izdelke oziralo.

Z ozirom na omejeni prostor našega lista ni možno tukaj opisovati vseh paviljonov in poslopij, v obče se pa razstava tudi popisati ne dá; le kdor jo je videl, pojmi njeni sijaj in krasoto. V naslednjem bodi še omenjeno njeno razmerje z drugimi razstavami in pa nekoliko zgodovinskih črtic, iz katerih je razviden visoki njeni pomen za češki národ. Pred 18 meseci je bilo razstavišče zelena livada, skozi katero je vodil drevored. Na prvi poziv so darovale občine, okrajni zastopi, mesta itd. po ti-

soče goldinarjev in danes je s pomočjo milijonov goldinarjev oni prostor pretvorjen v mesto krasnih poslopij in paviljonov; samo pol milijona goldinarjev je manjkalo in ta nedostatek se je do 1. avgusta t. l. poravnal z vstopninami milijon obiskovalcev. Do letos še ni bilo nobene niti svetovne niti deželne razstave, ktere bi ne zadela večja ali manjša zguba, a češka dragocena in prekrasna razstava pa šteje vstopnine od 1. avgusta t. l. v svoj dobiček. Dnevno največje število obiskovalcev Dunajske razstave leta 1873. je znašalo 70 tisoč, a letošnje Pražke je prekoračilo 83 tisoč. Iz cele Evrope dohajajo obiskovalci in naj pride kdo, od koder si bodi, vsak se čudi njenej krasoti in doslej neznanaj visokej kulturi češkega národa. Da si bodeš, dragi mi tovariši, mogel predstaviti število tujcev o praznikih v Pragi, navajam, da so dné 14. avgusta šli iz Dunaja štiri zabavni vlaki z več tisoč udeležencev v Prago, na Pražkih kolodvorih so sledečega dné dopoldne dospeli vsakih 10 minut zabavni vlaki iz vseh krajev Češke, Moravske itd. Na kolodvorih in po ulicah se je trlo toliko ljudi, da si moral dobro paziti na svojo družbo, zvečer je bil iz razstave nazaj gredé tolik vrvež in trenje, da smo se morali mi slovenski učitelji drug za drugega držati, da bi se ne porazgubili. Fijakarji pa še v tem trenji voziti niso mogli. Dné 15. in 16. avgusta je obiskalo razstavo nad 120 tisoč ljudi. V razstavi smo videli nošo bolgarsko, srbsko, slovaško, poljske plemenice v prekrasnej plemičkej obleki s sabljo. V Pragi je vsak očitni sprejem na kolodvorih od vlade prepovedan, vendar Čehi sprejmejo privatno z največjo gostoljubnostjo brate svoje. V malih dneh so nabrali Pražani nekoliko tisoč goldinarjev, da so iz Ogrske poslali najubožnejši del národa slovaškega, 200 ubožnih piskrovezov na razstavo, a sedaj so nabrali še več tisoč, da priredijo posebni vlak s prosto vožnjo na razstavo za ubožne Črnogorce, oni ljubijo s ponosom tudi najubožnejše pleme slovansko. Tuje vlade pošiljajo svoje inženirje v Prago študovati sloge paviljonov, posebno pa urejenje sladorove obrti.

Z razstavo je v najožjej zvezi zgodovina národa češkega in zlata Praga. Vsak Čeh stopi s svetimi občutki na kraljevska tla. Vsa Praga je češkemu národu veliki in slavni spomenik češke zgodovine. V Višegradu so stolovali od pradavna do 16. stoletja češki kralji, pozneje pa v krasnem in velikanskem gradu na Hradčinu, kteri je mnogo lepši in trikrat večí od Dunajskega cesarskega dvora. Leta 1526. so izvolili stanovi češki nadvojvodo Ferdinanda I. za svojega kralja. Spojivši tako krono češko s hišo Habsburško, položili so temelj sedanjemu našemu cesarstvu. Cesarji avstrijski stolovali so odslej v Pragi v slavnih Hradčanih, l. 1614. preselil se je cesar in kralj Matija s svojim ávorom in cesarskimi uradi na Dunaj, a deželno vladó je prepustil najvišima uradnikoma Jaroslavu Martinicu in Slavati. Ker sta ta dva s protestantskimi češkimi stanovi kruto postopala, vrgli so nju in pisarja Fabricija razdraženi protestantje iz visokega Hradčina skozi okno in s tem je bilo dano geslo k 30letni vojski, ki je strahovito razsajala po srednej Evropi ter češko deželo najhujše ranila. Po nesrečnej bitki na Beli gori l. 1710. je padel národ češki v neizrečeno bedo. V Pragi je izkrvavelo na morišči 27 čeških ple-

mičev, a drugi plemenitaši so bili prognani, na njihovo mesto pa so drli Nemci v kraljevo Prago. L. 1631. so pridrli Saksonci ter so iz Prage pobrali vse umetnosti. L. 1639. in 1648. so pridrli dvakrat Švedi s svojo pogubo nad njo; l. 1757. pridrli so v 7letnej vojski Prusi; streljajoč 21 dni na njo, so pokončali blizu 1000 hiš, le zmaga Daunova nad Prusi jo je ohranila pogina. Smrtno rano pa bi imela zadati češkemu národu centralizacija Jožefove vlade. Cesar Jožef II., hoteč v dobrej svojej volji ojačiti celo državo s sredstvom enega državnega (nemškega) jezika, je odvzel vsem uradom, višjim in najnižjim šolam češki jezik, a češko krono z insignijami češkega kraljestva je dal odvesti na Dunaj v dvorno riznico, češki zbor bi pa smel zborovati le tedaj, ko bi cesar to za potrebno spoznal. Po Jožefovej smrti so češki stanovi in národ zahtevali od naslednika Leopolda II. svojo krono z vsemi kraljevskimi insignijami nazaj. Leopold II. je v to vrnitev krone privolil ter določil, da se ima slovesno in v velikem spremstvu prevesti v Prago. Na meji češkega kraljestva so jo pričakali vsi zastopniki čeških stanov in mest ter so jo spremljali v slovesnej obleki na bôdrih konjih do zlate Prage. V vsakem mestu, trgu, da najmanjšej vasi so jim prišla oblastva, duhovniki z monštranco in v svečanej obleki nasproti, zvonovi so zvonili, možnarji in topovi pokali, godbe igrale, a národ je ginjen od veselja jokal videč svojo krono zopet na domačih tleh. Tudi cesar Leopold II. se je odzval vseobčnemu glasu národovemu; prišel je v Prago ter se dal dné 14. septembra 1791 s so-progo Marijo Ludoviko kronati za češkega kralja, da bi s prisego potrdil prava češkega národa. Da bi pa cesar Leopold II. za svojega bivanja v Pragi spoznal kulturno moč češkega národa, priredili so češki stanovi obrtno razstavo v Pragi, ki je bila prva razstava v Evropi. Češko delo in češko ime je znova zaslovelo po svetu, pa zopet je moralo potihnuti vsled francoskih vojsk. Priredili so sicer v Pragi še l. 1828., 1829., 1831. in konečno l. 1836. pri kronanji cesarja Ferdinanda za češkega kralja deželne razstave, a od te dobe so bile moči in oči češkega národa obrnjene na politične boje in češka obrt je kmalu izgubila ono prvenstvo, ki si ga je prej z razstavami priborila. Letos pa je s krasno jubilejno razstavo zaslovela zopet čast češke obrti po vsej Evropi in češki národ začenja novo dobo v svojem kulturnem življenji.

Smešničar.

Judovski učitelj: „V čem so se pregrešili Jakobovi sinovi, ko so prodali svojega brata Jožefa?“

Vsi judovski otroci: „V tem so se pregrešili, da so ga dali predober kup.“

Tuji gospod: „Kdaj pa tedaj najdem vašega gospoda doma?“

Dekla: „Jutri dopoldne gotovo, ker so mi ukazali, naj jutri njih edine čevlje k čevljarju nesem, da jih popravi.“

Gospodična: „Ali se še spominjate, kako ste me lani na tem mestu snubili?“

Gospod: „Res je; vi ste me lepo dostojno odpravili.“

Gospodična: Zdaj sem si stvar premislila.“

Gospod: „Jaz tudi.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. V Dobrovi pri Sinči vesi je neki potepuh napadel 80letnega Filipa Čereba iz Metlove. Pa starček se je s palico tako branil, da je ropar ubežal. — Slavni češki goslar Ondriček se je mudil nekaj dni v Celoveu in žel dosti hvale. — Dne 25. okt. so blagoslovili novo pokopališče Podljubelom. — V Tolstem vrhu je nek kmet pod krtino našel okoli 50 ogerskih cekinov iz časov kraljev Vladislava in Matije. Mislimo, da se s prodajo ne bo prenačil, ker taki redki denarji se včasih dobro plačajo. — Pri Vrbi je Glasserjev sin v jezero skočil in utonil. — Po nesreči je bil na lovu v nogo obstreljen znani rodoljub Matija Drobivnik, prejšnji župan v Medgorjah. — Na Gori pri Medgorjah ste zgoreli dve hiši. — V hlevu gostilne „pri švabenbirtu“ v Celoveu so mrtvega našli postopača in žganjarja Dominika pl. Schio. Najbrž se je preveč žganja navlekel.

Na Kranjskem. Za cerkev v Ponikvah so dali svitli cesar 200 gld., za šolo v Predosljih 200, za šolo v Šmarji pa 250 gld. — Vina je na Dolenjskem letos malo, pa je dobro, boljše od lanskega. — V Krki pri Novem Mestu so vjeli sulca, ki je tehtal 26 funtov. — Konservativno obrtno društvo se je ustanovilo v Ljubljani. — Katoliška bukvarna v Ljubljani je izdala nov molitvenik „Duša spokorna“, v katerem se najdejo lepi nauki o Božjih zapovedih in naglavnih grehah. Spisal J. Zupančič. Veljajo te bukve v usnje vezane 1 gld. 10 kr., z zlato obrezo pa 1 gld. 50 kr. — Pogorel je Pevec v Št. Vidu pri Lukovici. — V prisilni delavnici v Ljubljani je neki jud prestopil h katoliški veri. — Narodno godbo misli ustanoviti „Glasbena Matica“ v Ljubljani. To je že davno potreba. — Mesto Kranj dobi svojo lastno hranilnico. Čestitamo! — Družba sv. Cirila in Metoda razpošilja svoj „Vestnik“. Iz njega posnamemo, da šteje družba 98 podružnic, in sicer 41 na Kranjskem, 25 na Štajerskem, 14 na Koroškem, 13 na Goriškem, 4 v Trstu in 1 v Istri. Vseh udov je 8217, med njimi 54 pokroviteljev, 800 ustanovnikov, 4027 letnikov in 3176 podpornikov.

Na Štajerskem. Za opatijsko cerkev v Celji so dali svitli cesar 300 gld. — Pri belem dnevu so ulomili tatovi pri Pečnjaku v Teharjih in odnesli precej denarja. — Drevo je ubilo župana Bukovška v Škoflji vasi. — V Logu pri Rogatecu se je skala utrgala in ubila Jožefa Rižnarja. — Pri Reichenburgu se bo napravila trsnica za ameriške trte. — Pri Št. Vidu pod Ptujem se je v Dravi čoln prekucnil in so utonili Voltej Korošec, Neža Korošec in Anton Korošec; samo Franc Cizerl se je rešil. — V Ljutomeru je vinski mošt dober, pa tudi drag; boljši se prodaja po 28 kr. liter na sode. — V Slivnici pri Mariboru se je voz turšice zvrnil na posestnika Juriča in njegovega hlapca ter oba do smrti stlačil. — Odvetniško pisarno je na novo odprl dr. Ivan Dečko, v Rotovžkih ulicah, Nolljeva hiša, v Celju. — Janeza Pregarda sta

dva moža napadla in ubila pri Št. Petru pod Svetogoro, okraj Kozje. — Na Ptujski gori je Martin Lah s sekiro ubil svojega tasta Štefana Šalamona.

Na Primorskem. Slovenska šola se bo napravila v Ločniku pri Gorici. — Na Verdalu pri Trstu se je ustrelil krčmar Uljan. — V Skednju pri Trstu se hvalijo letos z dobro kapljico.

Po drugih deželah. Dalmatincem na nekaterih otokih, ki so vsled povodnji veliko škode imeli, so podarili svitli cesar 9000 gld. — Velik vihar je bil na morji pri Angliji. Več bark se je potopilo. — V Gradcu je umrl prelat Karlon, urednik „Grazer Volksblatta“. — V Belem gradu so tigri raztrgali človeka, ki jih je kotil in skakati učil. — Pri Kohlfurtu na Pruskem sta dva vlaka vkup trčila, 8 ljudij je ubitih. — Na Španjskem in Francoskem so vode silno narastle, v več krajih so imeli povodenj. V Limoli je voda več hiš podrla, in je 20 ljudij utonilo. Na Španjskem tudi živeža primanjkuje, ker so imeli slabo letino. — Pri Albi na Francoskem sta vkup trčila dva vlaka, 16 ljudij je ranjenih. — V Švici je pogorela velika ves Meiringen, ki šteje 2600 duš. — Pri Moarani na Francoskem je vlak iz tira skočil; 15 ljudij je mrtvih, 40 ranjenih. — Dve angleški ladiji sta vkup trčili. Ena se je potopila, 16 ljudij je utonilo.

Zahvala.

Podpisano načelništvo izreka vsem častitim udom in gostom, ki so v nedeljo, dné 25. oktobra v tolikem številu prišli na Ledenice, da bi se udeležili naznanjenega podružničnega shoda, najpri srčnejšo zahvalo. Podpisano načelništvo obžaluje, da vsled prepovedi c. kr. okr. glavarstva ni moglo spolniti obljube svoje; obžaluje pa tudi, da ni moglo preklicati svojega naznanila in vabila, ker se mu je še le v zadnjem trenutku javilo, da so najlepše točke programa prepovedane. Dasiravno se je shod c. k. okr. glavarstvu že 15. oktobra naznanil in je bil načelnik sam trikrat osebno pri c. k. okr. glavarstvu v Beljaku v tej zadevi, prišla je vendar prepoved načelništvu še le dné 24. oktobra, t. j. v soboto popoludne v roke, in tedaj ni bilo zaradi kratkega časa več mogoče, kaj poveljnega ukreniti.

Zahvala pa se izreka tudi vrlemu gospodu gostilničarju, Jožefu Arnejcu, p. d. Hajnzljju, ki je došlim udom in gostom tako izvrstno postregel in gostoljubno svojo hišo na čast našemu shodu tako lepo okrasil. Ako se ta shod tudi ni tako obnesel, kakor je pričakoval on, in kakor smo pričakovali vsi, naj nas to ne žali. Kakor hitro bode pritožba na deželno vlado rešena, napravil se bode ravno na Ledenicah drugi shod. Skrb načelništvu pa bode, da se povrne na tem drugem shodu udeležencem in g. gostilničarju dvojno in trojno ves trud.

Na Vočilu, dné 26. oktobra l. 1891.

Za načelništvo podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico:

Matija Wutti, p. d. Pajovec,
načelnik.

Loterijske srečke od 31. oktobra.

Linc	40	31	60	64	59
Trst	38	43	85	50	68

„Drobtinice“, XXV. letnik.

„Drobtinice“ — kdo starejih ljudij jih ne pozna? Naši starci in starke se jih še z veseljem spominjajo; željno so jih pričakovali vsako leto, ker so vedeli, da jim prinesejo mnogo poučnega in kratkočasnega berila, posebno iz slavnoznane peresa škofa Slomškega. Kako je žaloval marsikdo, ko so po Slomškovi smrti tudi njihove „Drobtinice“ zamrle s svojim 20. letnikom. Zatorej smo posebno zahvalo dolžni premarljivemu pisatelju g. dr. Fr. Lampe-tu, profesorju bogoslovja v Ljubljani, da jih je pred petimi leti zopet obudil z 21. letnikom in nam ravnokar podal že „Drobtinice“ 25. letnik. Slovenci sezite po njih in pridno jih prebirajte — ne bode vam žal! Pobožno berilo, življenjepisi in povesti se lepo vrstijo v njih, a poleg tega jih krasijo še času primerne podobe. Dobiva se letošnji letnik nevezan po 80, vezan pa po 90 kr., prejšnji štirje letniki od 21. do 24. pa vsak po 60 kr. v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani.

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „zum Sandwirth“, kjer imajo odmenjeno svojo sobo, takozvani „Clubzimmer“ koj pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Tržno poročilo.

V Celovec je biren:

pšenica po	6 gld. 95 kr.
rž	6 „ 30 „
ječmen	4 „ 20 „
oves	2 „ 30 „
hejda	4 „ 40 „
turšica	3 „ 80 „
pšeno	6 „ 80 „
proso	— „ — „
grah	— „ — „
repica	1 „ — „
fižol, rudeči	5 „ 40 „
Deteljno seme — do — gld.	
100 kil.	

Sladko seno	2 gld. 40 kr.
kislo	1 „ 80 „
slama	1 „ 40 „
meterski cent (100 kil).	

Frišen špeh kl. — gld. 70 kr.	
maslo	1 „ — „
mast	— „ 75 „

Navadni voli 100—160 gld.	
pitani voli	120—190 „
junci	60—90 „
krave	60—120 „
junice	50—80 „
prešički	5—15 „

Današnja številka obsega dvanajst strani.

Oglasila.

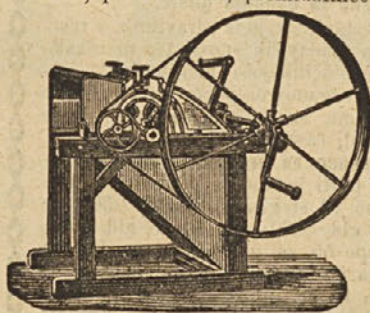
Hiša na prodaj

v Železni Kaplji šte. 48 pri cesti, z dvema vrtoma in eno njivo, cena 1200 gld. Ob hiši tekoča voda je prikladna za gonilno moč. Več se izve pri posestnici Hel. Bukovnik v omenjeni hiši.

Kmetija ki ima lepo popravljeno pohištvo, 12 oralov sveta in veliko sadnih drevov, ki donašajo sadja, iz kterega se dá 5 vedrov mošta napraviti, se proda po nizki ceni iz proste roke. Kogar veseli jo kupiti, naj se v kratkem času oglasi pri Šmaucarju na Rutah, fara Medgorje, pošta Grabštanj.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mlatilnice, pretresalnike, premikalnice trijerji, žitne čistilnice, koruzne robkalnice, rezalnice, ročni mlini, reporeznice, sadni mlini, sadne stiskalnice, mečkalnice za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olje, stroji za peronosporo, sadne lupilnice, sušilnice za sadje in zelenjad, sesalke za vino, uprava za kleti, sesalke za vodnjake, okrožne pile (žage), decimalne tehtnice, vozovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice, stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah.

Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje! Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slovenskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastoj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

Barthelnov izvorni

KARBOLINEJ,

je najboljša in najcenejša maža za pobarvanje lesnega orodja, ker mu daje 3 do 4krat več trpežnost in lepo rujavo barvo. Izvrstno blago. 5 kil po pošti 1 gld. 50 kr., 100 kil 16 gld. iz Dunaja.

Prodajam tudi škropilo za žitno seme, izvrsten pomoček zoper pšenično snet; se lahko rabi, malo stane in vselej pomaga. Zavoj 2 kil stane 30 kr. Kdor več vzame, dobi še ceneje.

Nadalje mast za usnje prve vrste, naredi usnje mehko in trpežno, obvaruje pred mokroto in mrazom.

Potem jelenovo olje za kopita, obvaruje kopita vseh boleznij. 1 kila 80 kr. po pošti, 5 kil 2 gld. 50 kr., 100 kil 40 gld. od Dunaja.

MICHAEL BARTHEL & Comp.

Wien X. Keppelergasse 20.

(Hiša obstoji od leta 1781.)

Odgovarja se na slovenske dopise tudi v slovenskem jeziku.

Malo posestvo na prodaj,

5 oralov njiv in travnikov, 9 1/2 oralov gozda, skupaj 14 1/2 oralov na lepem svetu. Hiša, skedenj, kozolec, drvarnica vse v dobrem stanu. Več pové Jakob Hafner, posestnik v Svetni vesi hišna šte. 45 (Unterbergen) na Koroškem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, [si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot pošteni ljudi na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S. 1891, Graz, post. rest.“

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov ureja in zdravi, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenic za glđ. 1.36; po 24 za glđ. 2.60; po 36 za glđ. 3.84; po 44 za glđ. 4.26; po 55 za glđ. 5.62; po 110 za glđ. 10.30; po 550 za 50 glđ.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Ustanovno leto 1820.

Srebrna svetinja v Parizu 1878.

Čast. diploma na Dunaju 1873.

Insam in Prinoth

Št. Urh

v Gröden, Tirolsko

se priporočata za

cerkvena dela

iz lesa

kakor: altarje, prižnice, spovednice, krstišča, postaje pri križevih potih, svetnike, božične jaslice itd.

Vse prav po ceni.

Ceniki se pošljejo zastoj.

C. kr. izločlj. privilegirana

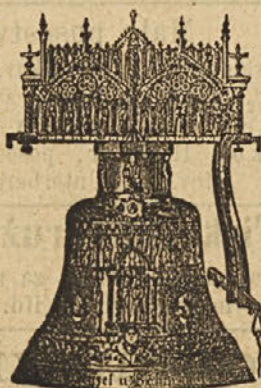
Zvonarna

Jan. Denceljnovih sinov v Mariboru

se priporočata častitej duhovščini za izdelovanje zvonov vsake velikosti in uglasbe, in najfinejšega blaga, in jamči za čisti glas in pravilno izvršbo.

Tudi se prodajajo svečniki, ki so zlatim podobni, in zvončki za postrežnike pri Božji službi in pri vходу v zakristijo.

Mnoga pohvalna pisma so na razpolaganje.

Janez Tschernitz v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse).

Velika zaloga

sukna in tkanin iz Brna, Liberce, Jägerndorfa itd.

Toskin, peruvijan,

navozne odeje, Graški in kranjski ševijot,

domače sukno (loden) koroško, tirolsko,

štajersko za jesen in zimo.

Posteljne in štepane odeje iz flanela.

Konjske odeje (koci).

Prtenina (platno) in kotenina
v vseh oblikah.

Na drobno in na debelo.

Proč z navadno kavo, kupujte

Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeljuje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika
Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu

na Bodenskem jezeru.

Velečast. gosp. župnik **Kneipp** se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in uživamo. Tista je sad strupenega drevesa, ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol prebavljene iz želodca.

Kneippova kava pa ima **veliko redilno moč**, pomiri živce in je dosti **boljši kup**. Komur bi se ta kava ne zdela dovolj okusna, naj jej pri-meša nekoliko

SCHUTZ - MARKE.

Seb. Kneipp.

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so štirivoglati in rudeči, bratov Ölz, varnostna marka, ponvica, podoba in podpis župnika Kneippa. Ölzova kava nosi naše ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših specerijskih prodajalnicah v Celovcu.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu.